ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան
/Ա.Ա.Հ/
Արձանագրություն № 1
«28» օգոստոսի 2023 թ.

ԷԻԿ/բ-068 **«Էկոտուրիզմ»** _ **ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ**
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **101801.00.6 Սերվիս**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **101801.01.6 Սերվիս**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **սերվիսի բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ ______________________առկա________________
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա ___________IV/I______________
հեռակա ______________________________________

Դասախոս(ներ)՝ ___Գ. Թադևոսյան____________________
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ__tadgag@rambler.ru______

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	3
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	5
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	5
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	6
8.	Դասավանդման մեթոդներ..	8
9.	Ուսումնառության մեթոդները	8
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	9
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ...........................	13
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ..	14
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ.........................	14
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ..	18
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ............	21
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	21
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում...........................	22
14.	Գնահատում..	23
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում..	23
	14.2. Հարցաշար..	23
	14.3. Գնահատման չափանիշներ	25
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ..	26

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. **Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում**[1] **.**

Էկոտուրիզմը (էկոտուրիզմ, էկոզբոսաշրջություն), բնության, նրա բաղադրիչների և պատմամշակութային հուշարձանների ճանաչողության նպատակով կազմակերպվող զբոսաշրջություն: «Էկոտուրիզմե առարկայի դասավանդումը նպատակ է հետապնդում բացահայտել բնության, նրա բաղադրիչների և պատմամշակութային հուշարձանների ճանաչողության նպատակով կազմակերպվող զբոսաշրջությունը: Մեթոդիկայի հիմնական խնդիրն է սովորողներին զինել էկոտուրիզմի ծրագրերի դասավանդման գիտական տեսությամբ, նպաստել բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակմանը, ազգաբնակչության էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացմանը: ձեռնարկչատիրական գիտելիքների ձեռք բերմանը, նրանց աշխարհայցքի ձևավորմանը:

2. **Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.**

Դասընթացի նպատակն է բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակումը,
Ազգաբնակչության էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացումը:
պատրաստել կայուն և խորը գիտելիքներով, նախաձեռնող, հմուտ և ժամանակակից շուկայական հարաբերությունները պատկերացնող զբոսաշրջային գործի մասնագետ, որը պետք է ունենա մասնագիտական գիտելիքներ: Ծանոթացնել տարածաշրջանի զբոսաշրջային ռեսուրներին և տալ պատկերացումներ նրա գործնական հավելվածների մասին, ի ցույց դնել էկոերթուղիների կազմակերպման, վարման և էկոերթուղին որպես տուրապրանք նախապատրաստելու առանձնահատկությունների գործընթացները:

2.1. Դասընթացի խնդիրներն են ուսանողներին տալ տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ .

- Էկոզբոսաշրջության, նրա էության, գործառույթների, հատկանիշների մասին,
- էկոզբոսաշրջային հիմնական հասկացությունների մասին,
- էկոտուրիզմը որպես զբոսաշրջության կարևոր ուղղության մասին
- Էկոզբոսաշրջային երթուղիների կազմման տեխնոլոգիայի մասին
- Էկոզբոսաշրջային երթուղիներում էկոլոգիական կրթության և դաստիարակության մասին

3. **Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/**. . . . . .

«Էկոտուրիզմե դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների իմացությունը Հայաստանի աշխարհագրություն դասընթացից և հուշարձանների ուսումնասիրման գիտելիքների, էկոլոգիայի հիմունքներ, հայաստանի բնության և պատմության հուշարձանների, էքսկուրսավարական ծառայությունների տեխնոլոհիա և կազմակերպում դասընթացներում ստացած գիտելիքները:

Դասընթացի ուսումնասիրման ժամանակ ստացած գիտելիքները ուսանողներին անհրաժեշտ կլինեն հետագա մասնագիտական դասընթացների ուսումնասիրման ժամանակ, ինչպես նաև կուրսային և ավարտական աշխատանքների կատարման ժամանակ:

4. **Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը**[2] **և /կամ**

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

կոմպետենցիաները.

«Էկոտուրիզմ» դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում ուսանողը պետք է գիտելիքներ ունենա.

_բնության, նրա բաղադրիչների և պատմամշակութային հուշարձանների ճանաչողության նպատակով կազմակերպվող զբոսաշրջության մասին

- բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակման,

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է *կարողանա.*

- ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պրակտիկայում,

- նպաստել ազգաբնակչության էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացմանը:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում *ուսանողը պետք է տիրապետի.*

-բնապահպանական, գիտաճանաչողական, մշակութային արժեքներին,

-բնական և պատմամշակութային հուշարձանների, ռեկրեացիոն ռեսուրսների գնահատման մեթոդներին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Էկոտուրիզմ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել էքսկուրսավարության, զբոսավարության, տուրօպրետորական մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և զբոսաշրջության ու սերվիսի բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	24	
Գործնական աշխատանք	18	
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	78	
Ընդամենը	120	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	Հանրագումարային քննություն	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսւություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

  Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

▪ **<u>Ռեֆերատ</u>** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):

▪ **<u>Գործարար խաղեր</u>** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:

▪ **<u>Էսսե</u>** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:

▪ **<u>Կլոր սեղան</u>** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:

▪ **<u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u>** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

---

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **<u>Նախագծերի մեթոդ</u>** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **<u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u>** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **<u>Աշխատանքային տետր</u>** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **<u>Զեկույց</u>** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **<u>Հարցազրույց</u>** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր. . . .

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում. . . .

---

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը` ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		Դասախոսություն	Սեմինար պարապմունք	Գործնական աշխատանք	Լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1	Էկոտուրիզմ հասկացությունը, սկզբունքները, նպատակները, խնդիրները և օբյեկտները: Էկոտուրիզմի սոցիալտնտեսական դերը:	2		2		12
2	Էկոլոգիական զբոսաշրջության կազմակերպումը բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում	4		2		12
3	Մարկետինգը էկոլոգիական զբոսաշրջության ոլորտում	4		2		12
4	Էկոլոգիական զբոսաշրջության աշխարհագրությունը: Էկոզբոսաշրջությունը արտասահմանում	4		2		12
5	Էկոլոգիական երթուղիների կազմակերպումը և անցկացումը:	4		4		10
6	Էկոլոգիական կրթությունը և էկոլոգիական ուսուցումը որպես էկոլոգիական զբոսաշրջության անբաժանելի մաս:	4		4		10
7	Հայաստանում էկոլոգիական զբոսաշրջության զարգացման պայմանները և հեռանկարները:	2		2		10
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		24		18		78

[8] Նման է օրացուցային պլանին

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Գ. Շախկյան, Սովետական Հայաստանի ճարտարապետական հուշարձանները	1989
2.	Շ.Հարությունյան, Զբոսաշրջային ինդուստրիա և աշխարհագրություն	2004
3.	Գ. Թաղևոսյան Լոռու զբոսաշրջային ռեսուրսները	2015
4.	Լ. Մարտիրոսյան, Վ. Աբրահամյան Շիրակի զբոսաշրջային ռեսուրսները	2021
5.	Բ. Առաքելյանի խմբագրությամբ Հայաստանի միջնադարյան կոթողային հուշարձանները. 9-13-րդ դարերի խաչքարերը	1984
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Հ. Այվազյան Հայաստանի բնաշխարհ	2006
2.	Գառնիկ Շախկյան Լոռի. Պատմության քարակերտ էջերը	1986
3.	Ш. Мкртчян, Историко-архитектурные памятники НАРОДНОГО КАРАБАХА	1989
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Համացանց	
2.	Լեկցիաների էլեկտրոնային տարբերակներ	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Էկոտուրիզմ հասկացությունը, սկզբունքները, նպատակները, խնդիրները և օբյեկտները: Էկոտուրիզմի սոցիալտնտեսական	Էկոտուրիզմ հասկացությունը, սահմանումը: Էկոտուրիզմի սկզբունքները, նպատակները, խնդիրները, օբյեկտները: Էկոտուրիզմի	**2**	ՊԳ.234

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	դերը:	սոցիալտնտեսական դերը:		
2.	Էկոլոգիական զբոսաշրջության կազմակերպումը բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում	ՀՀ օրենքը "բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին": ՀՀ օրենքը "էկոլոգիական քաղաքականության մասին"	4	ՊԳ.234
3.	Մարկետինգը էկոլոգիական զբոսաշրջության ոլորտում	Տեղեկատվական-վերլուծական և գովազդային գործունեությունը էկոտուրիզմում: Ազգային պարկերի զբոսաշրջային ծառայությունների և ապրանքների հիմնական տեսակները.	4	ՊԳ.234
4	Էկոլոգիական զբոսաշրջության աշխարհագրությունը: Էկոզբոսաշրջությունը արտասահմանում	Էկոլոգիական զբոսաշրջությունը Եվրոպայում, Հյուսիսային Ամերիկայում, Կենտրոնական Ամերիկայում, Հարավային Ամերիկայում, Ասիայում, Աֆրիկայում, Ավստրալիայում	4	ՊԳ.234
5	Էկոլոգիական երթուղիների կազմակերպումը և անցկացումը:	Էկոերթուղիների կազմակերպման գլխավոր սկզբունքները: Էկոերթուղիների առանձնահատկությունները ըստ տարբեր ցուցանիշների:	4	ՊԳ.234
6	Էկոլոգիական կրթությունը և էկոլոգիական ուսուցումը որպես էկոլոգիական զբոսաշրջության անբաժանելի մաս:	Էկոկրթության համաշխարհային փորձը: Էկոկրթական գործառույթները:	4	ՊԳ.234

7	Հայաստանում էկոլոգիական զբոսաշրջության զարգացման պայմանները և հեռանկարները:	Էկոտուրիզմի օբյեկտները ՀՀ-ում: Էկոերթուղիների կազմման առանձնահատկությունները Հայաստանում: Էկոկրթությունը որպես էկոտուրիզմի զարգացման կարևոր բաղադրիչ:	2	ՊԳ.234

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Էկոլոգիական զբոսաշրջության կազմակերպումը բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում	Հայաստանի ԲՀՊՏ-ներում էկոտուրիստական ծառայության կազմակերպման առանձնահատկությունների քննարկում:	4		
2.	Մարկետինգը էկոլոգիական զբոսաշրջության ոլորտում	Էկոտուրիզմում մարկետինգային ուսումնասիրության առանձնահատկությունների քննարկում:	4		
3	Էկոլոգիական զբոսաշրջության աշխարհագրությունը: Էկոզբոսաշրջությունը արտասահմանում	Քարտեզների կազմում	4		

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

4	Էկոլոգիական երթուղիների կազմակերպումը և անցկացումը:	Էկոերթուղիների կազմման գլխավոր սկզբունքները: Երթուղիների կազմում, քարտեզագրում:	**2**		
5	Էկոլոգիական կրթությունը և էկոլոգիական ուսուցումը որպես էկոլոգիական զբոսաշրջության անբաժանելի մաս:	Էկոկրթության կարևորությունը, հիմնական սկզբունքները, նպատակը, խնդիրները, մեթոդները:	**2**		
6	Հայաստանում էկոլոգիական զբոսաշրջության զարգացման պայմանները և հեռանկարները:	Հայաստանում էկոերթուղիների գծում, քարտեզագրում:	**2**		

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]
1.						
2.						
3.						

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան, թանգարան,
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր:
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում՝ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցմա համակարգում՝քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝40 միավոր):
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ/ստուգարքով:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[16]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Էկոտուրիզմ հասկացությունը, ծագումը, սահմանումը:
2. Էկոտուրիզմի նպատակները, խնդիրները և սկզբունքները
3. Էկոտուրիզմի օբյեկտները
4. Էկոտուրիզմի սոցիալտնտեսական դերը
5. Դենդրոպարկերի և բուսաբանական այգիների տարածքների ֆունկցիոնալ գոտիները:
6. Էկոտուրիզմի բնութագրիչ ցուցանիշները
7. Էկոտուրիզմին վերաբերվող ՀՀ օրենքները
8. ԲՀՊՏ-ներում էկոտուրիզմի կազմակերպումը:
9. Արահետների կազմումը ԲՀՊՏ-ներում
10. Մարկետինգի առանձնահատկությունները էկոտուրիզմում
11. Տեղեկատվական-վերլուծական և գովազդային գործունեության ուղղությունները էկոտուրիզմում
12. Ազգային պարկերի զբոսաշրջային ծառայությունների և ապրանքների հիմնական տեսակները.
13. Էկոտուրիզմը Եվրոպայում, որևէ երկրի օրինակով:
14. Էկոտուրիմը Հյուսիսային Ամերիկայում, որևէ երկրի օրինակով:
15 Էկոտուրիզմը Կենտրոնական Ամերիկայում, որևէ երկրի օրինակով:
16. Էկոտուրիզմը հարավային Ամերիկայում, որևէ երկրի օրինակով:
17. Էկոտուրիզմը Աֆրիկայում, որևէ երկրի օրինալով
18. Էկոտուրիմը Ասիայում, որևէ երկրի օրինակով:
19. Էկոտուրիզմը Ավստրալիայում և Օվկիանիայում, որևէ երկրի օրինակով:
20. Էկոերթուղիների կազմման հիմնական սկզբունքները, դրանց բնութագիրը:
21. Էկոերթուղիների կազմման և անցկացման պահանջները
22. Էկոտուրերի դասակարգման ցուցանիշները:
23. Էկոտուրերի ղեկավարներին ներկայացվող պահանջները:
24. Էկոխմբերին ներկայացվող պահանջները:
25. Էկոխմբի ղեկավարի աշխատանքը խմբի հետ:
26. Էկոարշավի տեխնիկան
27. Էկոկրթության առանձնահատկությունները:
28. Էկոտուրիզմի զարգացման նախադրյալները ՀՀ-ում
29. Էկոտուրիզմի զարգացման հեռանկարները ՀՀ-ում:

<u>Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)</u>

<u>(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի -------շաբաթվա ընթացքում)</u>

- **Ընդգրկված թեմաները.**

- **Ընդգրկված հարցեր.**

<u>Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)</u>

<u>(2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի-------շաբաթվա ընթացքում)</u>

- **Ընդգրկվող թեմաները.**

- **Ընդգրկված հարցեր.**

[16] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.4. Գնահատման չափանիշները[17].

- Տեսական գիտելիքները………:
- Գործնական աշխատանքները . . . . . .:
- Սեմինար պարապմունքները . . . . . .:
- Լաբորատոր աշխատանքները . . . .:
- Ինքնուրույն աշխատանքը . . . .:

[17] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 101801.00.6 Սերվիս

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 101801.01.6 Սերվիսի

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ սերվիսի բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-068 «Էկոտուրիզմ»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն, ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է բնական և մշակութային ժառանգության պահպանության օժանդակումը, Ազգաբնակչության էկոլոգիական կրթության և իրազեկության բարձրացումը: պատրաստել կայուն և խորը գիտելիքներով, նախաձեռնող, հմուտ և ժամանակակից շուկայական հարաբերությունները պատկերացնող զբոսաշրջային գործի մասնագետ, որը պետք է ունենա մասնագիտական գիտելիքներ: Ծանոթացնել տարածաշրջանի զբոսաշրջային ռեսուրսներին և տալ պատկերացումներ նրա գործնական հավելվածների մասին, ի ցույց դնել էկոէրթուղիների կազմակերպման, վարման և էկոէրթուղին որպես տուրապրանք նախապատրաստելու առանձնահատկությունների գործընթացները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* *Հմտություն* *Կարողունակություն*			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 . . . . . Էկոտուրիզմ հասկացությունը, սկզբունքները, նպատակները, խնդիրները և օբյեկտները: Էկոտուրիզմի սոցիալտնտեսական դերը: Թեմա 2 . . Էկոլոգիական զբոսաշրջության կազմակերպումը բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում Թեմա 3 . . . Մարկետինգը էկոլոգիական զբոսաշրջության ոլորտում Թեմա 4 . . . Էկոլոգիական զբոսաշրջության աշխարհագրությունը: Էկոզբոսաշրջությունը արտասահմանում Թեմա 5 . . . Էկոլոգիական երթուղիների կազմակերպումը և անցկացումը: Թեմա 6 . . . . Էկոլոգիական կրթությունը և էկոլոգիական ուսուցումը որպես էկոլոգիական զբոսաշրջության անբաժանելի մաս: Թեմա 7 . . . . Հայաստանում էկոլոգիական զբոսաշրջության			

	զարգացման պայմանները և հեռանկարները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**14.5. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝** ▪ Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր: ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում՝ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցմա համակարգում՝քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝40 միավոր): ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: **14.6. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում․** Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ: Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:
Գրականություն	Պարտադիր- Գ. Շախկյան, Սովետական Հայաստանի ճարտարապետական հուշարձանները, 1989 Շ.Հարությունյան, Զբոսաշրջային ինդուստրիա և աշխարհագրություն, 2004 Գ. Թաղևոսյան Լոռու զբոսաշրջային ռեսուրսները, 2015 Լ․ Մարտիրոսյան, Վ․ Աբրահամյան Շիրակի զբոսաշրջային ռեսուրսները, 2021 Բ. Առաքելյանի խմբագրությամբ Հայաստանի միջնադարյան կոթողային հուշարձանները. 9-13-րդ դարերի խաչքարերը, 1984 Լրացուցիչ- Հ․ Այվազյան Հայաստանի բնաշխարհ, 2006 Գառնիկ Շախկյան Լոռի․ Պատմության քարակերտ էջերը, 1986 Ш. Мкртчян, Историко-архитектурные памятники НАРОДНОГО КАРАБАХА, 1989